

ANÀLISI BIOGEOGRÀFICA DE LA FLORA ORÒFILA DEL MONTSENY

Eulàlia Pladevall Izard
Universitat Autònoma de Barcelona

EL MASSÍS DEL MONTSENY

Situació geogràfica

El Montseny és el massís amb més altitud de la Serralada Prelitoral (Turó de l'Home, 1.713m). Limita amb la depressió prelitoral, la Plana de Vic i la plana de la Selva.

Litologia

Les roques del Montseny són majoritàriament silíciques. Les extensions calcàries es concentren al límit occidental del massís, i no puguen a més de 1.100m d'alçària.

Ramonda myconi viu en roca calcària montana. A la dreta, una fageda del Montseny.

METODOLOGIA

S'han caracteritzat els diferents tàxons presents al Montseny segons el seu origen, forma vital, preferència edàfica, corologia, raresa (dins els Països Catalans), estatge de vegetació i hàbitat principal on es troben. S'ha complimentat una taula en format EXCEL, indicant-hi les espècies endèmiques.

RESULTATS

En total s'han analitzat 1408 tàxons, 983 dels quals són espècies oròfiles i 317 són, a més, d'alta muntanya. El 9,02% d'espècies són al·lòctones introduïdes, menys de la meitat del registrat a Catalunya; i el 4,63% són espècies raríssimes al país.

Parc Natural

L'heterogeneïtat climàtica que engloba el massís propicia que sigui molt ric en flora i fauna. El 1978 va ser declarat Parc Natural i Reserva Mundial de la Biosfera per la UNESCO, amb una àrea de 30.120ha.

Clima i vegetació

Les parts baixes del massís acullen un clima típicament mediterrani. A partir dels 900m apareix una vegetació eurosiberiana sòlidament desenvolupada, que als 1.600m deixa lloc a un estatge boreoalpí amb clima fred i ventós.

OBJECTIU DE L'ANÀLISI

Una **anàlisi florística** d'una unitat geogràfica contribueix a conèixer el sentit ecològic del territori que ocupa, i permet desenvolupar estratègies de conservació de les espècies i hàbitats més característics i valuosos.

S'ha realitzat una anàlisi biogeogràfica de tota la flora present al Montseny, amb l'**objectiu** de donar una visió global de la seva naturalesa florística, prestant especial atenció a les espècies **endèmiques** i a les diferències vegetacionals entre la **flora oròfila** i la total.

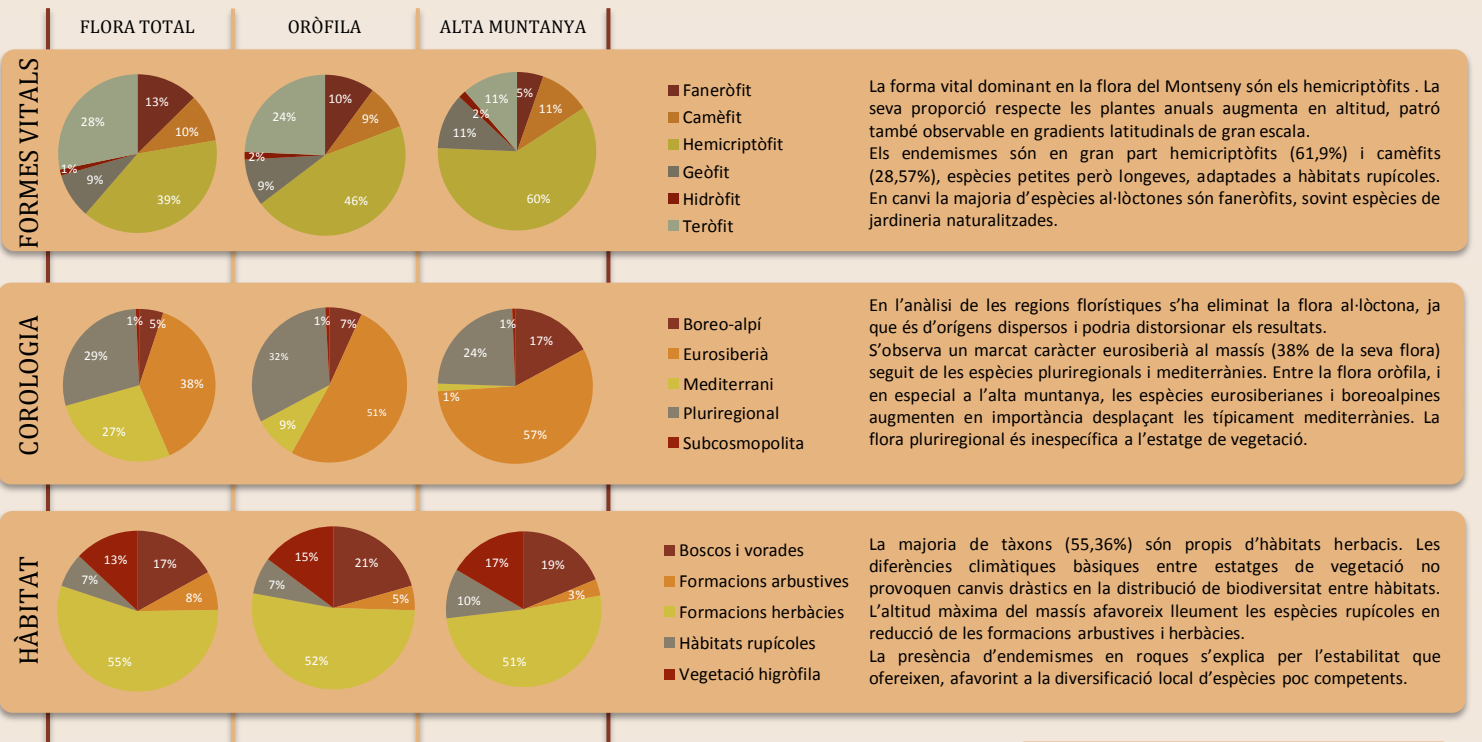
S'han agrupat els diferents estats en **alta muntanya** (nival, alpí i subalpí), **montà** (plujós i submediterrani) i **contrades mediterrànies** (muntanya i contrades plujoses i seques). Entenem per flora oròfila aquella que es pot trobar a l'estatge montà i/o a l'alta muntanya.

Epipogium aphyllum és una espècie d'alta muntanya raríssima a Catalunya.

Al Montseny hi ha 21espècies endèmiques de Catalunya (l'1,49% de la seva flora). El lloc on es troben depèn més de les característiques de cada hàbitat que de l'estatge de vegetació. La majoria (47,62%) viuen en indrets rupícoles, tendència també observada a la resta del país.

El 71% de tàxons no presenten preferències edàfiques. Degut a les característiques geològiques del massís, en alta muntanya es concentren les espècies de sòls àcids. Per contra, gran part dels endemismes (23,81%) són calcícoles, encara que aquest substrat hi sigui molt escàs.

La forma vital dominant en la flora del Montseny són els hemicriptòfits. La seva proporció respecte les plantes anuals augmenta en altitud, patró també observable en gradients latitudinals de gran escala. Els endemismes són en gran part hemicriptòfits (61,9%) i camèfits (28,57%), espècies petites però longeves, adaptades a hàbitats rupícoles. En canvi la majoria d'espècies al·lòctones són faneròfits, sovint espècies de jardineria naturalitzades.

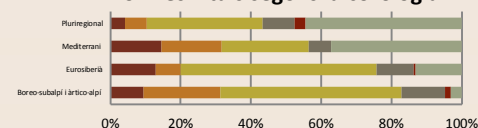
En l'anàlisi de les regions florístiques s'ha eliminat la flora al·lòctona, ja que és d'origens dispersos i podria distorsionar els resultats. S'observa un marcat caràcter eurosiberià al massís (38% de la seva flora) seguit de les espècies pluriregionals i mediterrànies. Entre la flora oròfila, i en especial a l'alta muntanya, les espècies eurosiberianes i boreoalpines augmenten en importància desplaçant les típicament mediterrànies. La flora pluriregional és inespecífica a l'estatge de vegetació.

La majoria de tàxons (55,36%) són propis d'hàbitats herbacis. Les diferències climàtiques bàsiques entre estats de vegetació no provoquen canvis dràstics en la distribució de biodiversitat entre hàbitats. L'altitud màxima del massís afavoreix lleument les espècies rupícoles en reducció de les formacions arbustives i herbàcies. La presència d'endemismes en roques s'explica per l'estabilitat que ofereixen, afavorint a la diversificació local d'espècies poc competents.

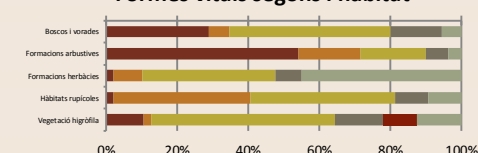
CONCLUSIONS

El massís del Montseny acull una vegetació marcadament eurosiberiana tot i situar-se a molt baixa latitud. Les boires persistents a les parts altes de les muntanyes desenvolupen un clima similar al centre-Europeu. Tot i així, la seva proximitat amb el mar Mediterrani fan que les zones baixes del massís siguin de clima i naturalesa mediterrànies. L'heterogeneïtat d'hàbitats present al Montseny el fan un indret únic amb elevada biodiversitat i importància ecològica.

Formes vitals segons la corologia

Formes vitals segons l'hàbitat

➢ Els teròfits de climes mediterranis són substituïts per hemicriptòfits en la vegetació eurosiberiana i finalment boreoalpina, afavorits per la protecció de les gemmes perennes davant els factors d'estrès. La facilitat de dispersió dels teròfits fa que molts siguin pluriregionals.

➢ Els faneròfits viuen principalment en boscos i arbustius, mentre els camèfits destaquen en medis rupícoles i els teròfits en les formacions herbàcies obertes. Per contra, geòfits i hemicriptòfits no tenen preferències d'hàbitat.